

# סיפורים נפלאים פרשת ויקהל

כששמע הפריץ בעל המשתה את דבריהם התנצח עמם והתפאר כי היהודי אשר בכפרו עולה על כל האחרים אשר בכפרי חבריו כי עבד נאמן כמוהו לא נמצא בכל הארץ ומסור הוא בכל לבו ונפשו לאדוניו הפריץ.

"אם אמנם כדברך כן הוא" נענו הפריצים האחרים ואמרו הבה נעמיד אותך בניסיון וניווכח אם צדקת או לא". "ומהו הניסיון אשר נטיל עליו?" שאל הפריץ. "אתה תצווה עליו להמיר את דתו ואם ישמע בקולך אז נדע כי באמת לא נמצא עבד נאמן כמוהו". מיד צווה הפריץ לקרוא אליו את המוזג היהודי. כששמע הלה כי הפריץ מזמינו אליו לבש את בגדי השבת שלו ובפיק ברכיים התייצב לפני אדוניו המוקף בחבר מרעיו. "מושקה" פנה אליו הפריץ בחביבות יתרה שלא כהרגלו "דורש אני ממך שתמיר את דתך". "מה זאת תבקש ממני אדוני הפריץ?" גמגם היהודי בפחד. "אחת גזרתי ולא אשנה" הרעים עליו הפריץ בקולו "ואם לא תשמע לדברי דע לך כי מרה תהיה אחריתך".

הכפרי המסכן הרחרר רגע ולבסוף אמר: "תן נא לי אדוני רשות ללכת ולהימלך באשתי". נאות הפריץ לבקשתו והיהודי מיהר לביתו לספר לאשתו על הפקודה שקיבל. האישה שהייתה קלת דעת נבהלה לשמע איזמי הפריץ ואמרה לו: "אל תמרה את פי אדונך אלא לך ועשה כדבריו". שב האיש ומסר לפריץ את תשובת אשתו והלה שמח מאוד על שהוכיח את נצחונו לידידו ובשביעות רצון אמר: "טוב איפוא מהיום והלאה יהיה שמך איוון ואף את שם אשתך תחליף ועתה לך לשלום".

עברו חדשים אחדים ושוב הופיע שליח מאת האדון לקרוא אליו את "איוון". כשהלה בא אל הארמון אמר לו הפריץ: "מענתה תוכל לשוב לאמונתך הראשונה ושמך יהיה מושקה כמקודם". גם הפעם לא אעשה מאומה ללא עצת אשתי" ענה הכפרי. הוא שב לביתו לשאול את פי אשתו לדעתה אך האישה החמיצה פניה ואמרה: "אמנם טוב ונעים יהיה לחזור לאמונתנו הישנה אך עתה הולכים וקרבים ימי הפסח והעבודה בביעור חמץ תהיה רבה מאוד. גם נותרה לנו עדין כמות גדולה של בשר חזיר וחבל מאוד יהיה לזרקו לכן שוב לאדונך ובקש ממנו שיואיל להמתין עד אחרי הפסח ואז נעשה כרצונו ונהיה יהודים כמקודם..."

כשסיים הצדיק מבעלזא את סיפורו נשא עיניו אל הכפרי העומד מולו וראה כי הלה הבין היטב את הרמז ואת הנמשל.

"רבי" אמר "שוב לא אוסיף לדבר דברי הבל כאלו והנני מקבל עלי להתחיל מיד בשמירת השבת כהלכתה".

## "וביום השביעי יהיה לכם קדש שבת שבתון לה" (לה, ב)

הם נהגו לבלות בתאטראות מן הטובים בעולם, הם גדלו על ברכיה של התרבות הנאורה בעולם, הם תרמו אדירה לעולם הרפואה והמוסיקה, הם ידעו היטב התעללות מהי. הם היו גרמנים!

הם גילו בין כליה של עובדת כפיה תפוח אדמה שניסתה להגניב אל בנה הרעב, הם בימו מחזה כמיטב המסורת

## "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל" (לה, א)

בסוף חודש אייר תש"ו נסע הגה"צ רבי מרדכי אריה הורביץ זצ"ל, אב"ד באנילא לגרוסוורדין ליומא דהילולא של הרה"ק בעל "אהבת ישראל" מויזניץ זי"ע ביום ב' סיון, שחל אותה שנה ביום שבת קודש. גם הרה"ק רבי ברוך מסערט זי"ע שהיה דר באותו זמן בבראשוב הגיע ביום רביעי לפני ההילולא, ויחד עם הרה"ק בעל "אמרי חיים" מויזניץ זי"ע (שגר בגרוסוורדין באותה שנה) יצאו ביום חמישי להתפלל על ציונו הקדוש. בשבת אחר הצהרים נתכבד הרב (אב"ד באנילא) לדרוש בבית המדרש על פרקי אבות, בתוך דרשתו הזכיר את הקושיה הידועה איך יכול כל אדם לקיים תרי"ג מצוות, הלא יש מצוות שנוהגות רק בכהנים ולויים, ומצוות התלויות בארץ. ותירצו בספרים שאם עם ישראל כולם כגוף אחד כי נשמתם אחת, והם באחדות, אזי כל מי שמקיים מצוה עושה אותה בשם כל ישראל, נמצא שכלל ישראל מקיימים כל המצוות.

ועל פי זה פירש ה"אהבת ישראל" את הפסוק "ויקהל משה את כל עדת בני ישראל", ואחרי שהקהיל אותם, "ויאמר אליהם זה הדבר אשר צוה ה'", אז היה יכול לצוותם את כל התורה והמצוות, כי יוכלו לקיימם כולם על ידי שהם באחדות. (נפשות חסידי)

## "ששת ימים תעשה מלאכה וביום השביעי יהיה לכם קודש שבת שבתון לה' כל העושה בו מלאכה יומת" (לה, ב)

אל חדרו של הרב הקדוש רבי שלום מבעלזא זצ"ל נכנס כפרי אחד ושטח לפניו תחינתו שיתפלל למענו.

"מה מעשיך?" שאל אותו הרבי. "עובד אדמה הנני" השיב הכפרי. "האם שובת הנך מכל מלאכה ביום השבת?" המשיך הרבי לשאול. התחיל הכפרי לגמגם: "יסלח לי הרבי כי בשדה אי אפשר לשבות לגמרי מכל העבודה במשך יום שלם.

"כששמע הצדיק כי מודה הינו שעושה הוא את שבתו חול התחיל להוכיח אותו ולדבר על לבו דברי מוסר שישפר את דרכיו וינוח ביום השבת, גם נתן לו עצות כיצד יבצע זאת הלכה למעשה שלא יינזקו יבוליו בשדה.

סוף סוף לאחר שעה ארוכה של דברי שכנוע נאות הכפרי להבטיח כי ישמע בקול הרבי אך בקשה אחת לו, שיואיל הצדיק לחכות עד אחרי עונת הקציר והאיסוף שהם ימי העבודה ה"בוערת" בשדה ואחר כך יתחיל לשמור את השבת כהלכתה. חיוך עלה על שפתיו של הרבי והוא אמר לכפרי: "שמע נא את הסיפור אשר אספר לך": בימי קדם נהוג היה כי לכל פריץ מאדוני הכפרים היה יהודי שניהל את בית המזיגה והוא היה תלוי בחסדי אדוניו הפריץ כעבד נרצע. פעם אחת עשה אחד הפריצים משתה גדול לכל חבריו ובו נטלו חלק כל בעלי האחוזות הגדולים מאותו הגליל. כטוב לב הפריצים ביין החלו להתפאר איש איש ביהודי "שלו" וכל אחד מנה את מעלותיו של המוזג אשר בכפרו.

לעי"נ

הרה"צ פנחס בן ר' בנימין בינוש  
רוזנבוים זצוק"ל - כ"ו בניסן

## סיפורים נפלאים פרשת ויקהל

ולכן עלינו להקדישו כולו קודש לה', לו הייתה השבת שלי יתכן והייתי מוותר לך וממלא את מבוקשך, אולם השבת של הקדוש ברוך הוא, והוא אינו מוותר, בידי לא נמסרה הסמכות לוותר לך אפילו על רגע אחד משל השבת, משל איזו שבת שהיא.

### "וביום השביעי יהיה לכם קודש" (לה, ב)

מעשה באישה שסיפרה לחברתה כי יש בידה מרשם לאפיית עוגה נפלאה ומיוחדת ביותר אשר תוכננה ונאפתה על ידי גדול האופים והשפים בעולם. התלהבה החברה מאד וביקשה את המרשם בדחיפות כדי שתספיק לאפות את העוגה הנפלאה לפני שיגיעו האורחים החשובים האמורים לבקר היום בביתה. היא קיבלה את המרשם ומיד ניגשה למלאכה במרץ רב. אך למרבה הצער התברר כי חלק מהמצרכים חסרים בבית והזמן דוחק.

לאחר הרהורים אחדים התעודדה ואמרה "יש לי פתרון פשוט! וכי מי אמר שכל הרכיבים הכרחיים, העיקר שיש לי את הקמח ואת שאר החומרים המרכזים של העוגה. ולגבי השאר במקום כוס סוכר וכוס דבש אערבב שלש כוסות סוכר, במקום חלב - מים, במקום שמרים - אבקת אפיה, ועל האגוזים והחמאה אפשר בעצם לוותר..." אמרה ועשתה.

מובן שהעוגה נדחתה בנימוס על ידי כל טועם, והיא טלפנה במהירות לחברתה כשהיא תמהה, מתלוננת ואפילו זועמת... "עוגה כזו את מהללת? וכי זוהי עוגה מיוחדת? ואם היא אישה "חכמה" במיוחד היא גם תוסיף ותאמר "למזלי הרב שיניתי וחיסרתי מהכתוב במרשם שמסרת לי! שהרי אם חלק מן המרשם יצר עוגה כה גרועה מה היה אילו הייתי מצייתת לכל הפרטים בשלמות?"

הנמשל מובן. השבת כבדה על השומר רק חלק ממנה דווקא, משום שאינו שומר בשלמות! השמירה החלקית אפילו כשהיא מתמקדת במה שחשוב ביותר, אך טעמו של המרשם בשלמותו הוא המעניק את ההנאה היוקרתית, אווירת הרוממות והעונג העוטפים את שומר השבת נובעים דווקא מהצירוף של הזהירות המושלמת בכל הלכות השבת.

### "כל נדיב ליבו יביאה את תרומת ה'" (לה, ה)

להורות שנדיבות הלב היא אבן הבוחן בקיום מצווה ולא לשם הכבוד שיוצא ממנה לאחר מכן.

מסופר שכשבנה רבי מאיר שפירא מלובלין את ישיבתו המפורסמת "חכמי-לובלין", נערכה ברוב והדר טקס הנחת אבן הפינה. בראש רשימת המכובדים, הגיע נדבן אחד שתורם את רוב הסכום להקמת הישיבה. על בימת הכבוד לצידו של הנדבן הושיבו את רבי ישראל מצ'ורטקוב זצ"ל. לפתע פנה הרבי לנדבן ואמר לו: "אתה יודע... אני בכלל לא מקנא בך במצווה הזו שקיימת (לבנות את הישיבה), משום שמצווה זו גוררת אחריה כבוד רב ומאבדת מערכה בעקבות זאת. אני כן מקנא בך על המצווה אשר עשית לפני כן, בצנעה ובסתור, שכנראה נעשתה בשלמות כזו עד שגררה אחריה מצווה כה גדולה של בניין ישיבה ללומדי תורה.

הגרמנית והעמידוה ל"משפט" פומבי. הם הושיבו שלושה "שופטים" - יהודים. מינו לנאשמת "קטגור" ו"סניגור" - יהודים. ומכיון שמסודרים מאוד הם הגרמנים הם אף דאגו ל"קצרן" - יהודי - שישב ויכתוב את פרוטוקול המשפט. לשופטים נאמר כי לפי כללי המחזה שהמוח גרמני יכול להמציא, רצוי מאוד כי העונש שיושט על הנאשמת לא יפחות מ-50 מלקות. השופטים היהודים שנאלצו לשחק לפי הכללים "הסבירו" לנאשמת כי למרות עונש המוות שיוטל עליה, אם תשתטח אפיים ארצה, תתייפח ותתחנן על נפשה, יופחת עונשה ל-25 מלקות ואולי יתמזל מזלה ותיוותר בחיים.

המשפט נפתח, הקטגור היהודי היפך בחובתה של אחותו היהודייה וטען כי יש להעניש את הנאשמת במלא חומרת הדין וזאת למען יראו וייראו ולא יזידון עוד. הסניגור לעומתו בקש רחמים על בת עמו ודיבר על ליבם של אחיו הדיינים למען יתחשבו בעובדה כי לנאשמת ילד רך בשנים הזקוק לה. השופטים גזרו על הנאשמת כמותכונן עונש של 50 מלקות. הכל פעל לפי ה"תסריט" הנאצי. עכשיו ימתינו השופטים למשחקה של הנאשמת שתכרע על ברכיה ותמלא את חלקה בהצגת העוועים.

כאן קלקלה הנאשמת את "ההצגה" ושינתה מן התסריט. במקום להתחנן על נפשה ולקנות את חייה סכרה את פיה ו...שתקה. דממות מוות השתררה בכיכר המחנה. את מוכרחה לבכות, לחש לעברה בתחינה אחד ה"שופטים", הגרמנים לא מרשים לשנות מן הנוהל, הם לא אוהבים קלקולים, תבכי מהר! אך היא כאילו להכעיס מנענעת בראשה כאומרת יודעת אני וממשיכה בשלה... ושותקת. היא הוכתה 50 מלקות.

לפני שעלתה אל אביה בשמים פנתה אל בנה הקטון לאמר: בני, בטח אינך מביין מדוע שתקתי ולמה לא התחננתי על נפשי. לא בני, אל תדונני לכף חובה, לא גאוותי גרמה לשתיקתי, גם לא הפחד. האם הבחנת בעובדה כי הושיבו הצוררים "קצרן" יהודי שירשום את מילותי במהלך המשפט? האם יודע אתה בני כי שבת היום? האם מודע אתה לכך כי אסור לכתוב בשבת? אני אגרום ליהודי לחלל שבת? ועוד ברגעי האחרונים? שלום לך בני. השבת תשמור עליך!

### "וביום השביעי יהיה לכם קודש" (לה, ב)

פעם שהה ה'חפץ חיים' בפטרבורג וכדרכו השתדל להשפיע על בעלי העסקים היהודיים שינעלו את עסקיהם בימי השבת. אחד מעשירי המקום הושפע ביותר מדבריו של ה'חפץ חיים' והסכים לקבל עליו לשמור את השבת להבא, אלא הבטיח להתחיל בזאת רק כעבור שבועות אחדים, שכן קודם עליו להסדיר את כל העניינים שהיה רגיל עד עתה לסדרם בשבתות, ולשם כך ביקש 'ארכה' מאת ה'חפץ חיים'.

נאנח ה'חפץ חיים' ואמר, אחי יקירי, כתוב בתורה 'ששת ימים תעבוד ועשית כל מלאכתך וביום השביעי שבת לד' אלווקי' כוונת הדברים, שהשי"ת מסר לנו את ששת ימי המעשה לעבודתנו, למלאכתנו ולהפקת כל חפצינו. ואילו את יום השבת לא מסר לנו לשם כך, אלא את היום הזה שמר לעצמו,